

Allmänheten och den kommunala Energi- och klimatrådgivningen 2008

ER 2009:17

Böcker och rapporter utgivna av Statens
energimyndighet kan beställas via
www.energimyndigheten.se
Orderfax: 08-505 933 99
e-post: energimyndigheten@cm.se

© Statens energimyndighet

ER 2009:17

ISSN 1403-1892

Förord

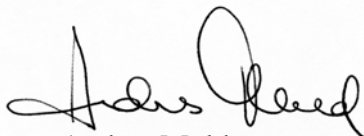
Från och med den 1 januari 1998 lämnas statligt stöd till kommuner som bedriver energi- och klimatrådgivning. Statens energimyndighet är den myndighet som ansvarar för stödet till kommunal energi- och klimatrådgivning.

I denna rapport redovisas resultat från en intervjuundersökning mot allmänheten i Sverige. En motsvarande undersökning har genomförts årligen sedan 2003.

Undersökningen rör allmänhetens kännedom om den kommunala energi- och klimatrådgivningen. Den belyser hur mycket allmänheten använder rådgivningen och vilken attityd de har till den. Dessutom redovisas hur stor gruppen är bland allmänheten som gjort eller planerat att göra energieffektiviseringar samt hur stor betydelse informationen från kommunen haft för denna grupp.

I denna intervjuundersökning har Energimyndigheten haft hjälp av Gullers Grupp Informationsrådgivare AB för utformning av enkät samt för analys och presentation av resultat. För själva intervjuerna har Linfab – media och Kommunikation AB svarat.

Eskilstuna 2009-03-27

Andres Muld
Avdelningschef
Avd. Hållbar energianvändning

Madeleine Nettelblatt
Handläggare
Avd. Hållbar energianvändning

Innehåll

1	Sammanfattning	7
2	Inledning	8
3	Bakgrundsfrågor	11
4	Kännedom om kommunal energi- och klimatrådgivning	15
5	Kännedom om kommunen har energi- och klimatrådgivning	19
6	Energibesparande åtgärder	23
7	Attityden till kommunal energi- och klimatrådgivning	25
8	Jämförelse med tidigare undersökningar	27
	Bilaga 1 – Resonemang kring metodval	29

1 Sammanfattning

Den kommunala energi- och klimatrådgivaren skall ge opartisk och lokalt anpassad information och rådgivning i energifrågor. För att detta skall vara en tjänst som utnyttjas av kommuninnevånarna krävs dels att de känner ett behov av den service som erbjuds dels att de känner till verksamheten. Både att informera om vad hushållen kan göra för besparingar och förbättringar samt erhålla för bidrag och att göra verksamheten känd uppnås genom olika aktiviteter energirådgivarna är engagerade i.

Denna undersökning fokuserar på allmänhetens kunskap om var man kan få råd i allmänhet och om de kommunala rådgivarna i synnerhet.

Jämfört med föregående års resultat uppvisas en signifikant sänkning i kännedom om den kommunala rådgivningen. Andelen som känner till den rådgivningen och andelen som vet vart de ska vända sig har båda sjunkit med cirka tio procentenheter. Detta kan troligen förklaras med att ”verkligen” har förändrats samt att ett annorlunda förhållningssätt till urvalsförfarande använts, läs mer om detta i bilaga 1.

Resultaten visar att något mindre än hälften känner till vart de skall vända sig för att få råd och tips om energi. Drygt var femte känner till att den egna kommunen har energi- och klimatrådgivning. Knappt en tiondel säger att de skulle vända sig dit vid behov och två procent har varit i kontakt med den rådgivaren under senaste året.

Den mest intressanta gruppen borde vara de som planerar att genomföra någon investering eller något inköp för att spara energi. Begränsar vi oss till denna gruppen ser vi att en tredjedel känner till verksamheten och en femtedel skulle vända sig dit vid behov. Samtidigt ser vi att en majoritet av befolkningen tycker att det är ganska eller mycket viktigt att det finns kommunal rådgivning.

2 Inledning

Energimyndigheten gav hösten 2008 Gullers Grupp i uppdrag att låta genomföra en undersökning om allmänhetens kännedom om den kommunala energirådgivningen. Undersökningen har genomförts årligen sedan år 2003. Företaget som genomförde datainsamlingen heter Linfab – Media och Kommunikation AB.

Undersökningens syfte är att ta reda på

- allmänhetens kännedom om...
- attityd till ...
- användning av...

...den kommunala energi- och klimatrådgivningen.

Datainsamling

Resultaten i rapporten baserar sig på en intervjuundersökning bland allmänheten genomförd per telefon. Urvalet i undersökningen består av 1 350 personer i åldersgruppen 16 år och äldre och som är folkbokförda i Sverige. Totalt genomfördes 1004 intervjuer under perioden 25 oktober till 25 november 2008. Svarsfrekvensen framgår av tabellen nedan

Tabell 1 Svarsfrekvens

Bruttourval	1 353
Sjuk, handikappad, dement	-9
Ej svensktalande	-4
Nettourval	1 340
Antal svar	1 004
Svarsfrekvens	75%

Anm: Det ursprungliga urvalet som erhöles från befolkningsregistret innehöll 1500 personer varav 147 inte kunnat förse med telefonnummer

Linfab genomför alltid sina undersökningar på ett fast urval, för att undvika en överrepresentation av personer som vistas mycket i hemmet. Det vill säga de ersätter inte personer som de inte kan nå på första försöket med nya. Detta innebär att de ibland kan komma att söka personer vid 20 tillfällen för att genomföra en intervju. Målsättning är att fördela våra försök jämnt mellan olika veckodagar och tidpunkter på dagen för att säkerställa ett så representativt urval som möjligt.

Säkerhet i svaren

Vid tolkning av denna typ av undersökning är det vanligt att man ställer sig frågan om resultaten är tillförlitliga. Det svar som går att ge på denna fråga är, att under

förutsättning att de tillfrågade uppfattar frågan på avsett sätt samt svarar sanningsenligt, är det möjligt att bedöma tillförlitligheten med hjälp av den så kallade felmarginalen. Ett exempel på vad denna visar är, om vi använder oss av resultatet, att 43 procent vet vart de skall vända sig för att få råd i energifrågor, så kan vi med 95 procents säkerhet säga att det verkliga värdet ligger inom intervallet 40 till 46 procent, det vill säga ± 3 procent. Osäkerheten ökar vid jämnare fördelning mellan svarsalternativen samt med minskad storlek på den grupp vi uttalar oss om.

I en undersökning baserad på ett slumpvis urval är tanken att sammansättningen av de intervjuade i så stor utsträckning som möjligt skall likna sammansättningen i den grupp de skall representera. Det är till exempel viktigt att intervjua lika stor andel män som det finns i verkligheten. Av tabellen nedan framgår hur de svarande fördelar sig på olika grupper jämfört med urvalet och befolkningsdata.

Tabell 2 Genomförda intervjuer jämfört med urval och verklighet

	Befolkningsdata	Urvalet	Intervjuerna
Män	49%	51%	51%
Kvinnor	51%	49%	49%
	100%	100%	100%
16-29 år	22%	22%	19%
30-49 år	33%	33%	34%
50-64 år	24%	24%	24%
65 år-	21%	22%	22%
	100%	101%	99%

Skillnader i tabellen mellan befolkningsdata och urval beror dels på att det även med stora urvalsstorlekar ändå kan bli en viss avvikelse, som har att göra med slumpen, dels beror det på att vi inte kan finna telefonnummer till samtliga personer. Dessa personer definierar vi bort ur urvalet då avvikelsen är ringa.

Totalt brukar det vara cirka 10 procent dit vi inte kan finna något nummer. Denna siffra har minskat under senare år då även mobilnummer numera är sökbara. Mellan 20 och 25 procent i ett befolkningsurval brukar det endast gå att finna mobilnummer till. Enligt Post & Telestyrelsen saknar 12 procent av befolkningen abonnemang för fast telefoni i hushållet till detta kommer de som har hemligt nummer och de personer som inte själva står för sitt abonnemang. Andelen som saknar mobilabonnemang är enligt samma källa bara 4 procent.

Som framgår av tabellen påverkar inte problemet med saknade nummer sammansättningen i urvalet jämfört med befolkningsdata. Det går också att anta att den del av de personer vi saknar telefonnummer till ändå skulle hamnat i

kategorin naturligt bortfall då det där ingår personer som är bosatta utomlands och är intagna för vård.

Jämför vi de intervjuade personerna med befolkningsdata har vi något för få personer i den yngsta åldersgruppen. Skillnaden, som till en del beror på en större rörlighet i denna grupp där många studerar på annan ort, är dock så pass begränsad att den inte kommer att störa resultaten mer än mycket begränsat. Vi har också lite för många svar från kvinnor jämfört med män men även här är det en marginell skillnad. Den så kallade undersökningspopulationen, det vill säga gruppen vi antar oss kunna dra generella slutsatser om består av nära 8 miljoner personer fördelat på cirka 4,5 miljoner hushåll.

3 Bakgrundsfrågor

De bakgrundsvariabler som används i analysen av materialet är av två typer. Först de mer grundläggande:

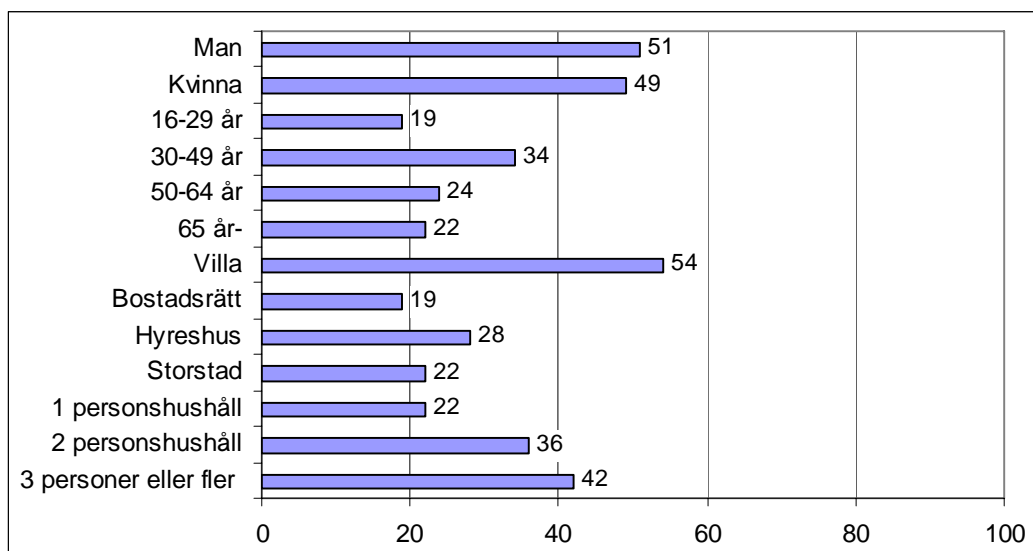
- **Kön**
- **Ålder** – klassificerade i fyra grupper, 16-29 år, 30-49 år, 50-64 år samt 65 år och äldre
- **Region** – fördelat på storstad (Stockholm/Göteborg/Malmö), Götaland, Svealand samt Norrland
- **Familjestorlek** – antal personer i hushållet
- **Boendeform** – fördelat på villa, jordbruk (sammanslaget med villa), bostadsrätt samt hyresrätt

Vi har också valt att ta med några mer specifika bakgrundsfrågor med tanke på undersökningens syfte:

- Om energikostnaderna ingår i hyran eller betalas separat
- Intervjupersonens kunskap om de egna energikostnaderna
- Intervjupersonens syn på den egna möjligheten att göra energibesparingar

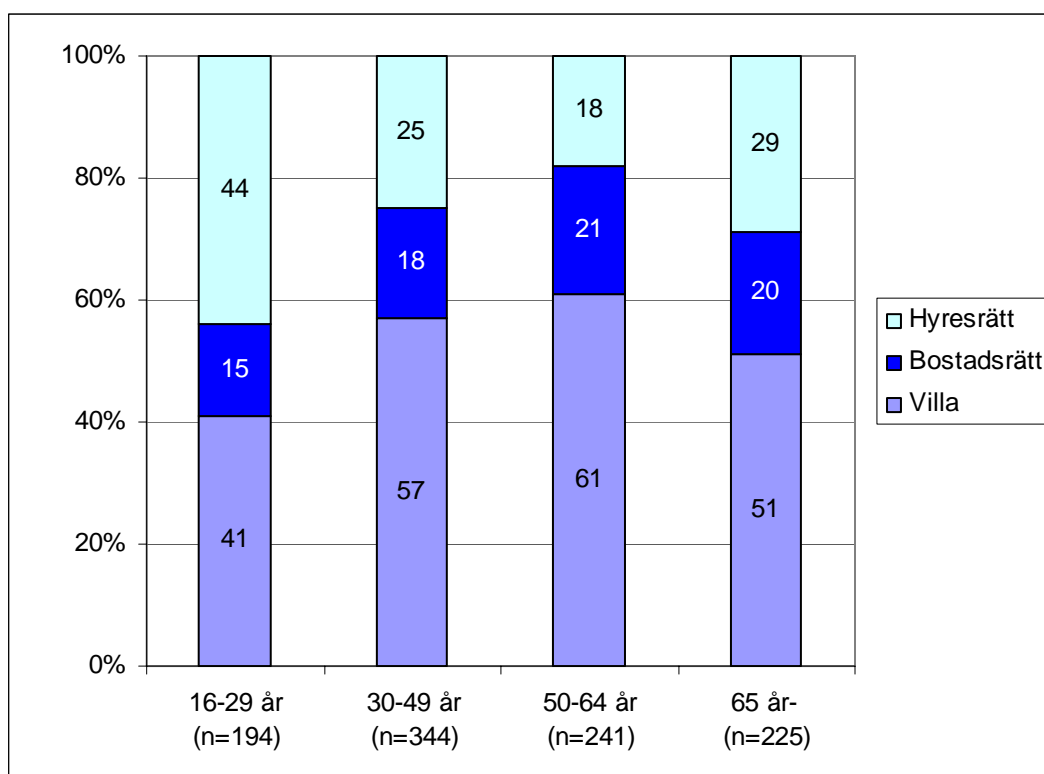
Som vi tidigare sett avviker de demografiska variablerna bara i begränsad omfattning från de verkliga värdena för hela den undersökta populationen.

Diagram 1 Intervjupersonernas fördelning på olika bakgrundsvariabler (Procent)

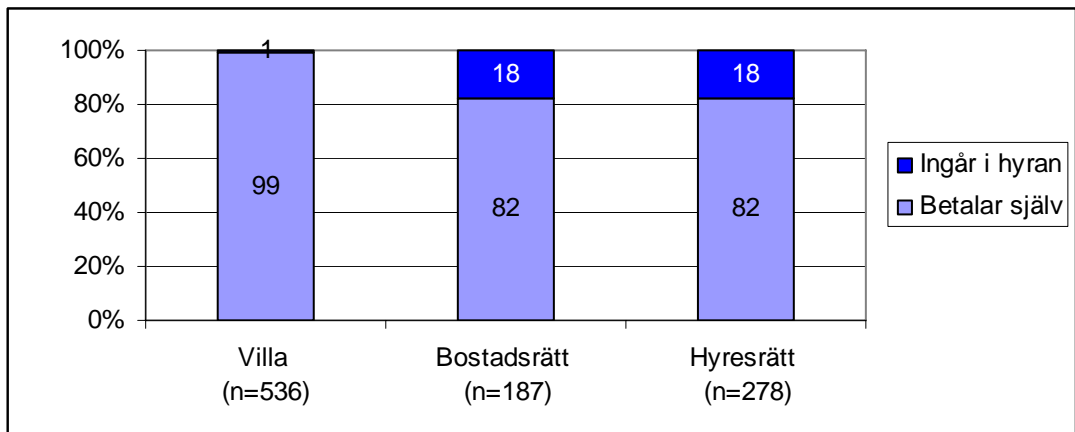
Något som är viktigt att tänka på när svaren analyseras utifrån de olika bakrundsvariablerna är att dessa oftast samvarierar. Ett exempel på detta är sambandet mellan ålder och boendeform där vi direkt kan konstatera att den yngsta åldersgruppen i mindre utsträckning än de äldre bor i villa. Fördelningen av villa och lägenhetsboende i de olika åldersgrupperna framgår av diagrammet nedan. Störst andel villaboende finner vi i åldersgruppen 50 till 64 år, av vilka 61 procent bor i villa jämfört med 41 procent av dem som är 16 till 29 år. I diagrammet ovan såg vi att 54 procent av alla intervjuade bor i villa.

Diagram 2 Bor du i villa, bostadsrätt eller hyreslägenhet? (Procent)

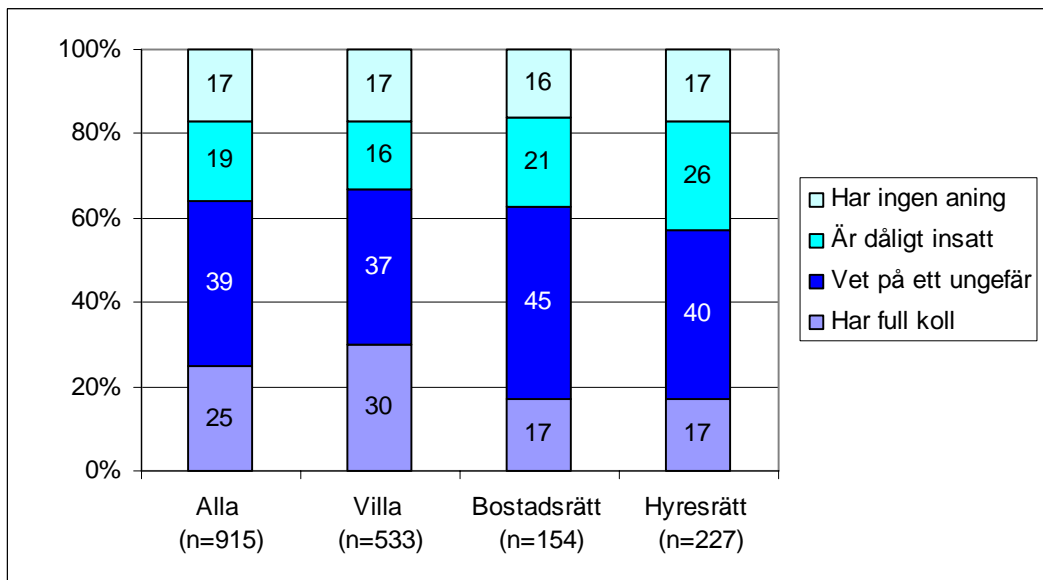
En viktig drivkraft för viljan att spara energi är möjligheten att påverka de egna energikostnaderna. Med anledning av detta har vi i årets undersökning lagt till frågan om de intervjuade själva betalar eller om kostnaderna för energi ingår i hyran. Det visade sig att hela 91 procent av de intervjuade själva ansvarade för energikostnaderna. Det är nästan uteslutande bland dem som bor i lägenhet vi finner personer vars energikostnad ingår i hyran.

Diagram 3 Betalar ni själva för elförbrukningen eller ingår det i hyran? (Procent)

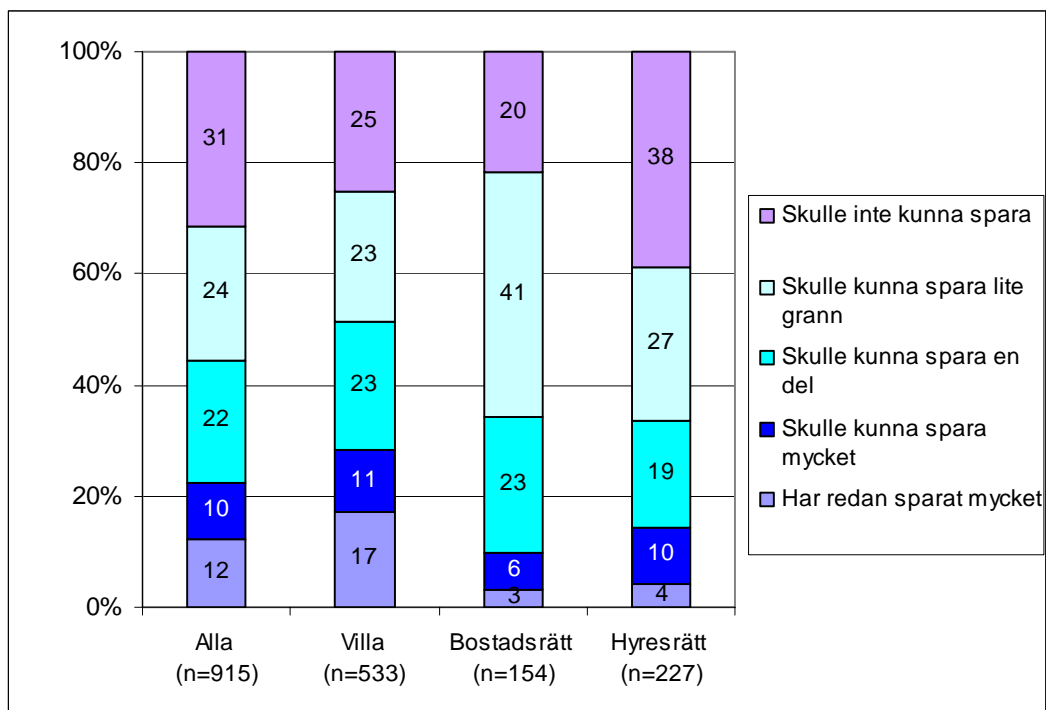
De som själva betalar sin energiförbrukning fick också frågan om i vilken utsträckning de känner till vilka energikostnader de har. En fjärdedel, 25 procent, av dem som fått frågan säger sig ha full kontroll på kostnaderna. Mer än en tredjedel, 36 procent, sa sig helt sakna kunskap eller vara dåligt insatta. Männerna säger sig oftare än kvinnorna vara insatta i kostnaderna, 71 procent som åtminstone vet på ett ungefär mot 55 procent bland kvinnorna. I gruppen som är yngre än 30 år säger sig hälften sakna kunskap men det är ju också här vi finner dem som ännu bor hemma hos föräldrarna. Jämför vi olika boendeförhållanden är det de som bor i hyreshus som i minst utsträckning är insatta vilket säkert till stor del beror på att denna grupp också har lägre kostnad än villaägarna.

Diagram 4 Vet du vad ni har för ungefärlig kostnad för el och uppvärmning? (Procent bland dem som själva betalar för energikostnaderna)

En annan aspekt som kan antas ha betydelse för intresset för kommunal rådgivning är synen på de egna möjligheterna att påverka. Även denna fråga har vi valt att bara ställa till dem som betalar energikostnaderna direkt. Var tionde säger sig kunna spara mycket mer. Bland dem som säger att de inte kan spara mer säger fler än var tredje att orsaken till detta är att de redan sparar så mycket.

Diagram 5 Tror du att ni inom ert hushåll skulle kunna spara pengar genom att se över er elförbrukning och uppvärmning?

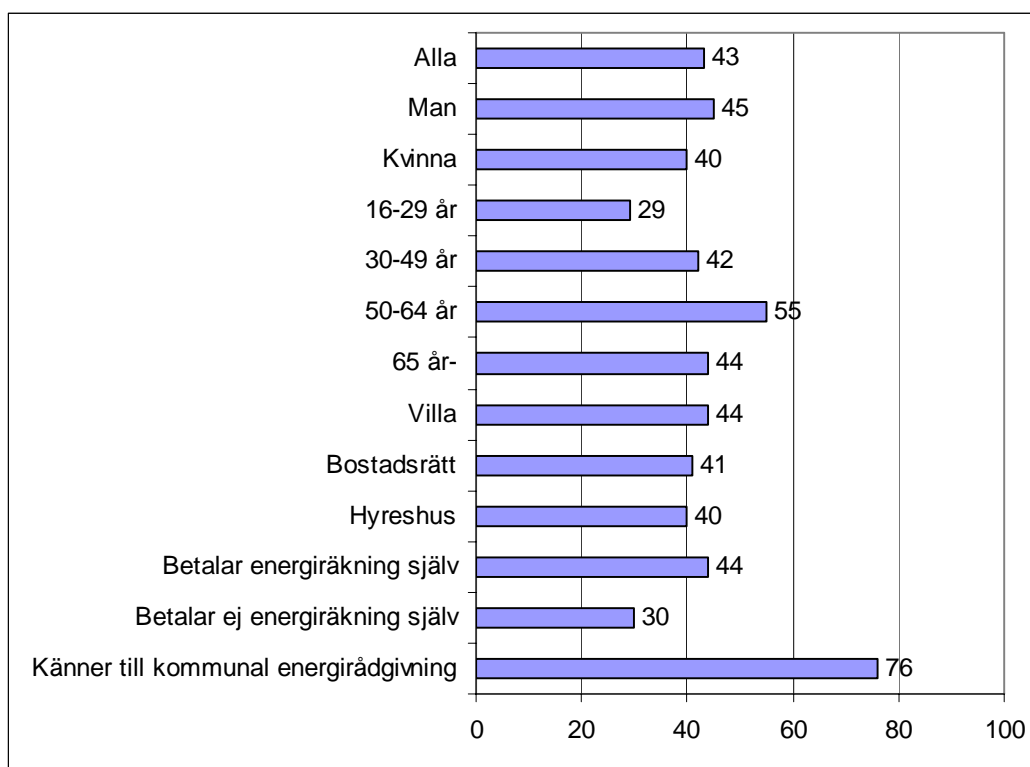

Den grupp som redan sparar så mycket att de inte tror att de kan spara mer är möjligt att spara finner vi framför allt bland de äldsta. Tron på den egna möjligheten att spara är störst bland dem som är yngre än 50 år. Det som skiljer sig åt när det gäller olika boendeformer är att vi oftare återfinner dem som tror att de inte kan spara bland dem som bor i lägenhet, och då främst i hyreslägenhet.

4 Kännedom om kommunal energi- och klimatrådgivning

Ser vi till hela populationen är det 43 procent som vet vart de skall vända sig för att råd och tips angående uppvärmning av bostaden och energisparande. Kunskapen är störst bland dem som är mellan 50 och 64 år, detta oberoende av om personen bor i villa eller lägenhet. Kunskapen är något större bland dem som bor i villa än i lägenhet, men åldern har större betydelse än boendeformen.

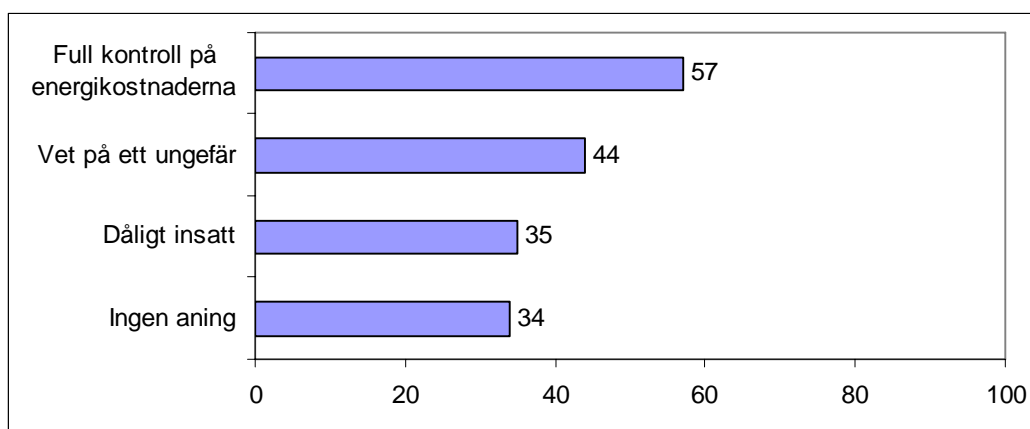
Diagram 6 Vet du vart du ska vända dig om du vill ha råd och tips angående uppvärmning av bostaden och energisparande? (Procent som vet vart man skall vända sig)

Desto bättre kunskap de intervjuade har om de egna elkostnaderna desto större chans att de vet vart de skall vända sig för rådgivning. I gruppen som säger sig ha full kontroll på kostnaderna säger 58 procent att de vet vart de skall vända sig och bland dem som inte alls vet vad de har för kostnader är det 35 procent.

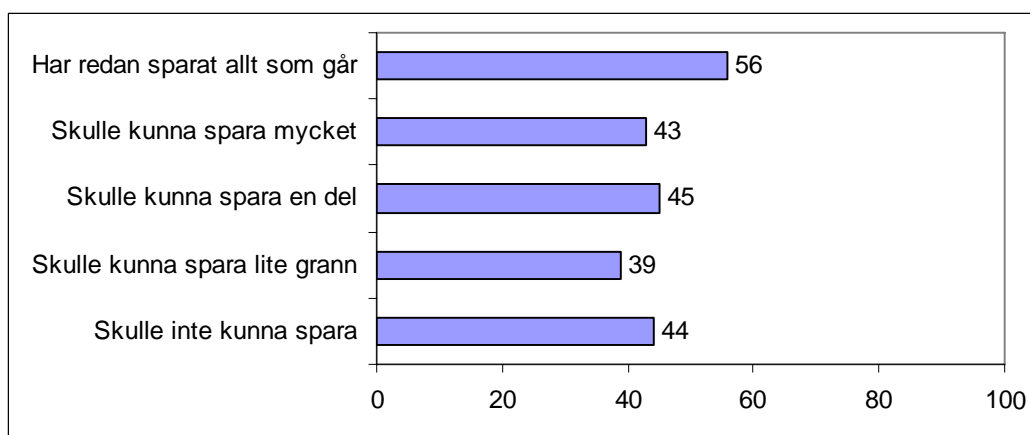
De som senare i intervjun säger att de känner till att kommunen har kommunal rådgivning vet i mycket större utsträckning var de skall vända sig för att få hjälp, 76 procent, jämfört med 34 procent bland dem som inte känner till den kommunala verksamheten.

Diagram 7 Vet du vart du ska vända dig om du vill ha råd och tips angående uppvärmning av bostaden och energisparande? (Procent av dem som vet vart man skall vända sig och som inte betalar sin energikostnad via hyran)

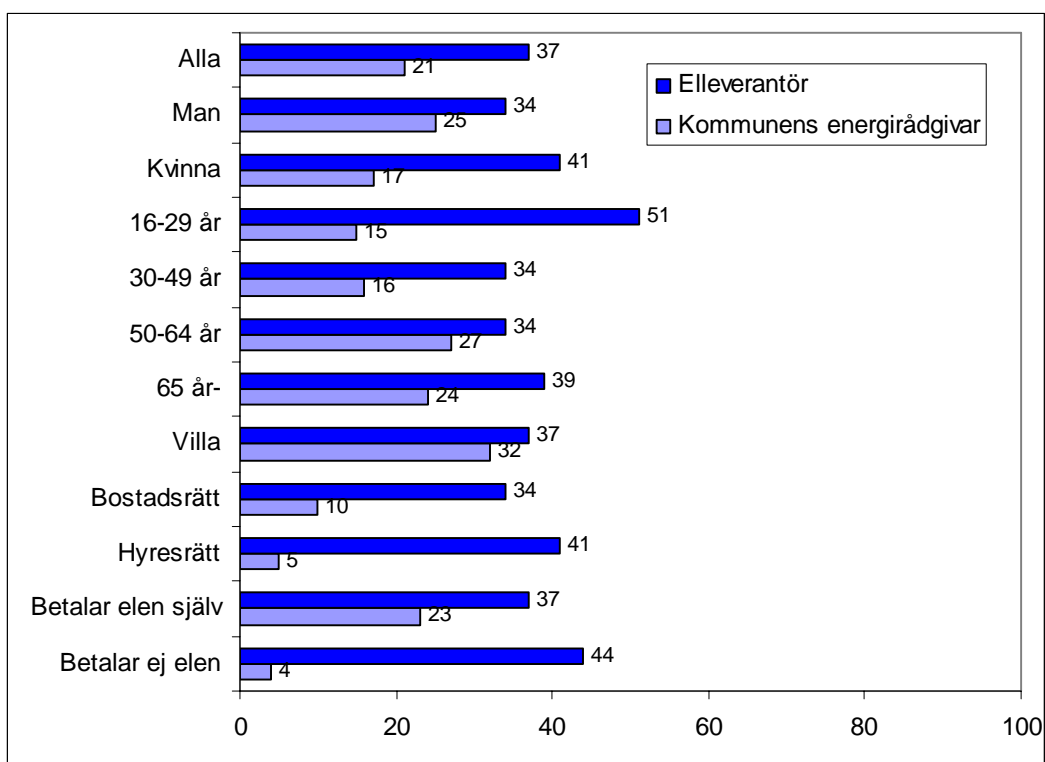
En grupp som i stor utsträckning känner till var man skall vända sig för att få råd och tips om energi är de som redan sparat så mycket att de inte kan spara mer. Bland dessa säger 56 procent att de vet vart de skall vända sig.

Diagram 8 Vet du vart du ska vända dig om du vill ha råd och tips angående uppvärmning av bostaden och energisparande? (Procent av dem som vet vart man skall vända sig och som inte betalar sin energikostnad via hyran)

När de intervjuade spontant fick svara på frågan om vart de skulle vända sig för att få råd och tips om energi är det vanligaste svaret den egna elleverantören eller det lokala energibolaget. Av dem som svarat att de vet vart de skall vända sig anger 37 procent dessa alternativ. Räknar vi på alla som deltar i undersökningen är det 16 procent som svarar på detta sätt. Detta svar är vanligare bland de yngsta och kvinnorna. Det är också vanligare bland dem som inte känner till den kommunala rådgivningen.

Diagram 9 Vart vänder du dig om du vill ha råd och tips angående uppvärmning av bostaden och energisparande? (Procent av dem som säger att de vet vart de skall vända sig och som svarar kommunal energi- och klimatrådgivning eller egen elleverantör)

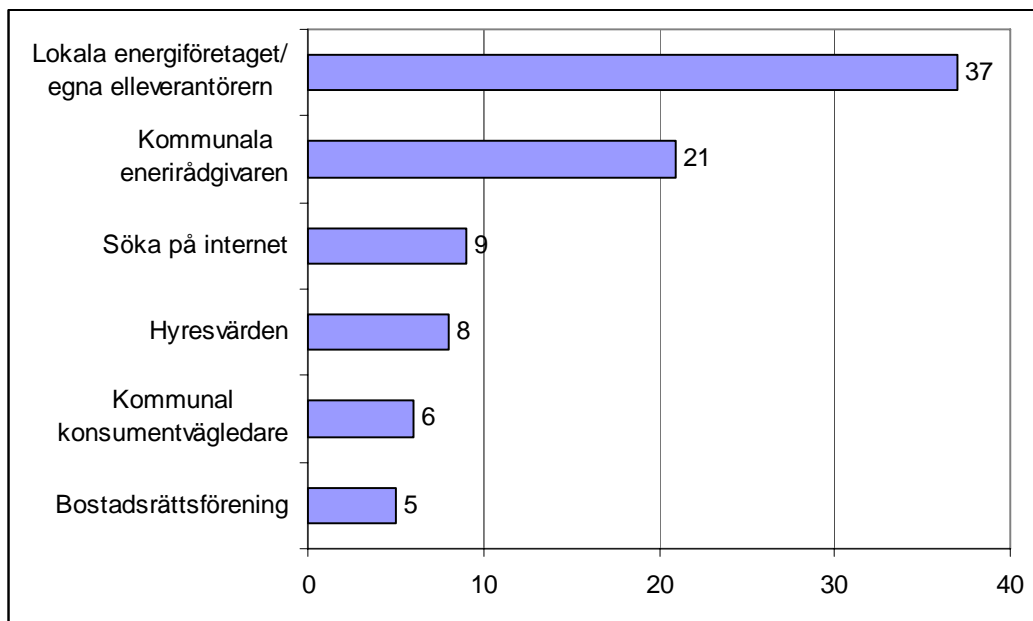

Det näst vanligaste svaret är att de skulle vända sig till den kommunala rådgivaren. Detta svar får vi från 21 procent av dem som säger sig veta vart de skall vända sig och av 9 procent om vi räknar på alla intervjuade. Bland dem som bor i villa är detta svar nästan lika vanligt som att säga att man skall vända sig till sin elleverantör. Andra svar som förekommer är att söka på Internet samt för dem som bor i lägenhet att vända sig till hyresvärderna eller bostadsrättsföreningen.

Bland dem som bor i Stockholm, Göteborg och Malmö är det vanligare att svara att de skulle vända sig till den kommunala konsumentvägledaren istället för till rådgivaren. Vilket kanske bara beror på en sammanblandning.

Kontrollerar vi för kännedom om kommunala rådgivningen ser vi att i gruppen som säger sig känna till att kommunen har en sådan och samtidigt säger att de vet vart de skall vända sig så svarar 51 procent den kommunala rådgivningen. Vilket å andra sidan också innebär att hälften av dem som känner till den inte skulle vända sig dit.

Diagram 10 Vart vänder du dig om du vill ha råd och tips angående uppvärmning av bostaden och energisparande? (Procent)

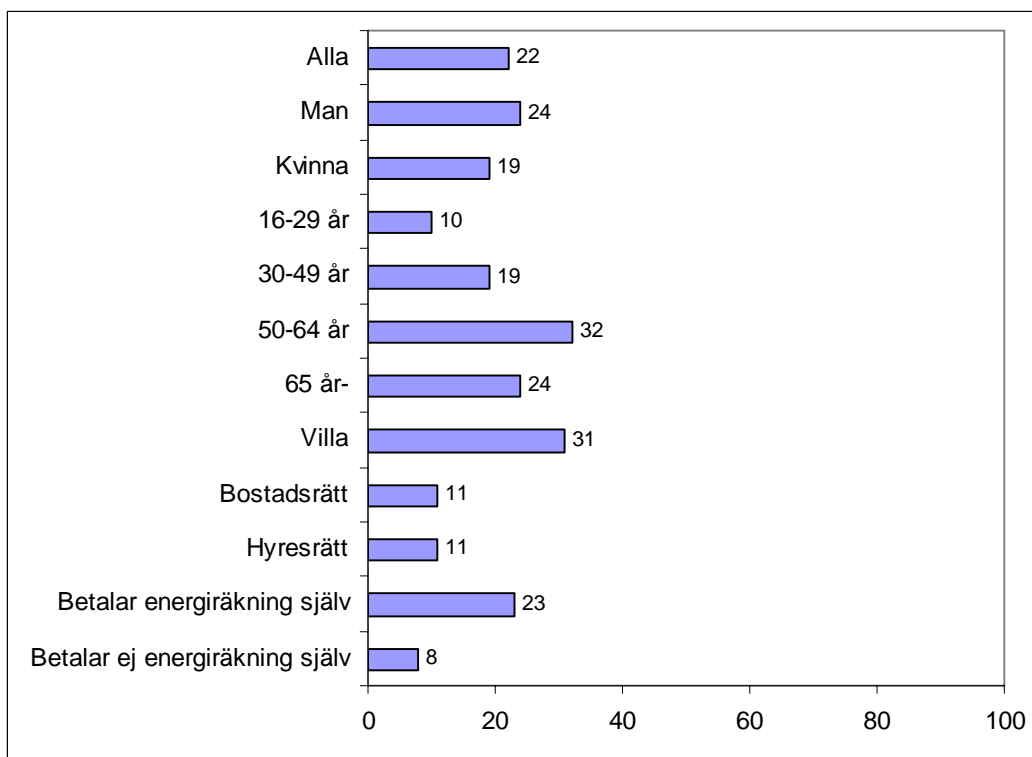

Jämfört med tidigare års undersökningar finner vi en relativ ökning av dem som skulle vända sig till elleverantörer och lokala elbolag och en tillbakagång för de lokala rådgivarna. I samtliga undersökningar som gjorts sedan 2003 var det vanligaste svaret den kommunala rådgivaren.

5 Kännedom om kommunen har energi- och klimatrådgivning

En dryg femtedel, 22 procent, av de intervjuade sa sig känna till att den egna kommunen har energi- och klimatrådgivning. Detta efter att de fått veta att alla kommuner idag får ekonomiskt stöd för en sådan verksamhet. Troligtvis är siffran således något överskattad. Vi kan ju till exempel jämföra den med de 9 procent som sa att de skulle vända sig dit.

Diagram 11 Alla Sveriges 209 kommuner får idag statligt stöd för att tillhandahålla energi- och klimatrådgivning till sina kommuninvånare. Hur kommunerna väljer att bedriva rådgivningen kan dock variera kommunerna emellan. Känner du till om din kommun tillhandahåller energi- och klimatrådgivning? (Procent)

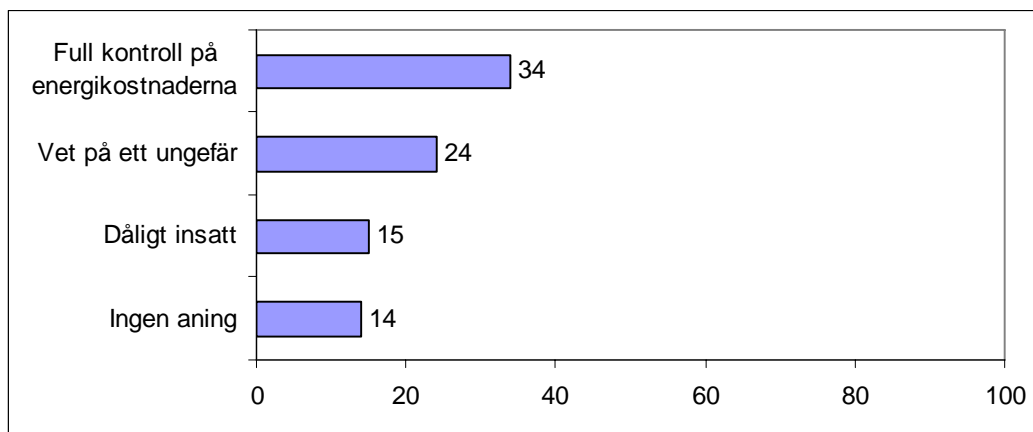

Störst andel som känner till den kommunala rådgivningen finner vi i åldersgruppen 50 till 64 år, 32 procent. Det vill säga samma grupp som i störst utsträckning sa sig veta vart de skulle vända sig. De som bor i villa svarar i mycket större utsträckning än de som bor i lägenhet att de känner till att kommunen har rådgivning, 31 respektive 11 procent. Sambandet mellan om man känner till att kommunen har rådgivning beroende på ålder samt boende är inte helt entydigt. Bland de som bor i lägenhet spelar åldern mindre roll än bland dem

som bor i villa och rent generellt spelar boendeformen mycket större roll än åldern. Kunskapen är också lägre i storstadskommunerna än i övriga landet.

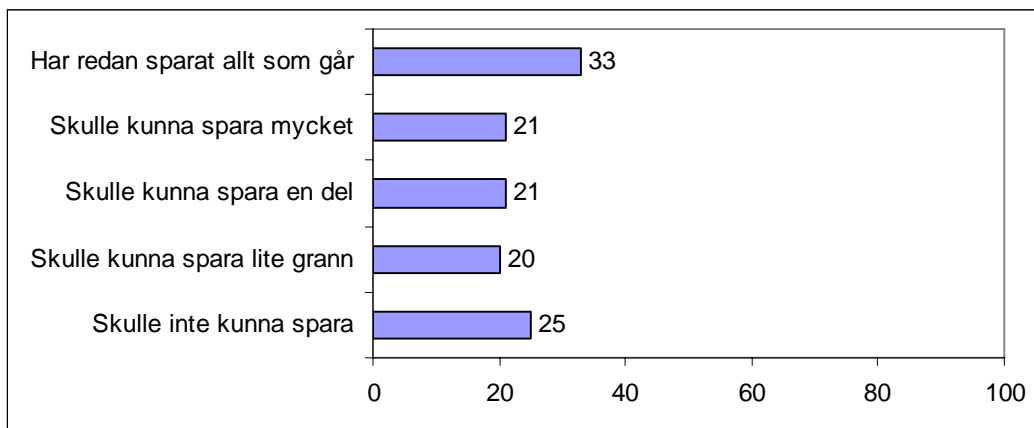
Det finns ett starkt samband mellan att känna till den kommunala rådgivningen och att ha kunskap om sina energikostnader. Det går däremot inte att avgöra om detta är ett orsakssamband och i vilken riktning det i så fall går. Det vill säga om kännedomen om kommunal rådgivning ger en bättre kontroll på energikostnaderna eller om de som har bra kunskap om kostnaderna också känner till rådgivningen. Troligtvis är det frågan om en samvariation utan att det ena har någon effekt på det andra. I gruppen som säger sig ha full kontroll på energikostnaderna är det 34 procent som känner till att kommunen har rådgivare. I gruppen som inte har en aning om de egna energikostnaderna är det bara 14 procent som vet att det finns en kommunal rådgivare.

Diagram 12 Andel som säger sig känna till den kommunala energi- och klimatrådgivningen beroende kunskap om den egna kostnaden (Procent av dem som själva betalar för energin)

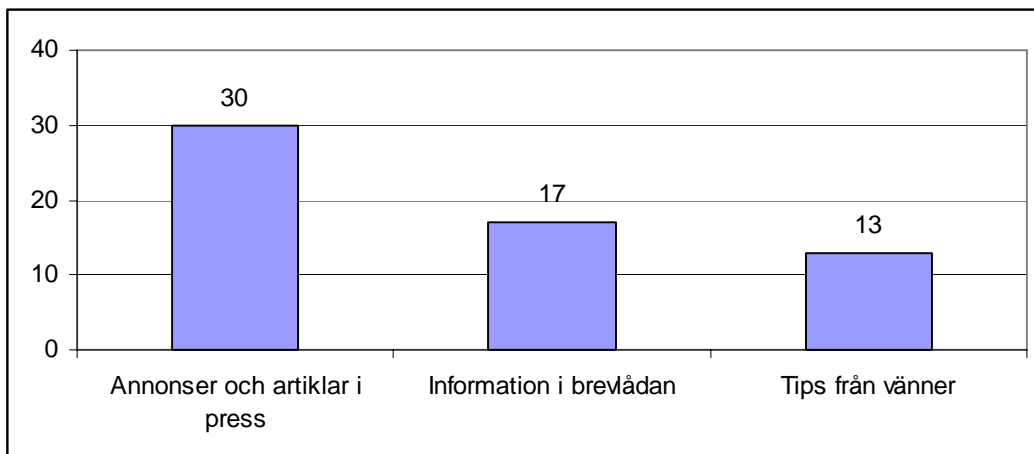
De som redan gjort så mycket åtgärder för att spara på energi som är möjligt känner i något större utsträckning till den kommunala energirådgivningen än vad övriga gör. Däremot spelar inte tron på den egna möjligheten att spara i framtiden någon roll.

Diagram 13 Andel som säger sig känna till den kommunala energi- och klimatrådgivningen beroende på möjligheten att spara energi (Procent av dem som själva betalar för energin)

Det vanligaste sättet att ha fått kunskap om att kommunen har energi- och klimatrådgivning är genom annonser och artiklar i dagspress, 30 procent, och genom information i brevlådan, 17 procent. De yngre säger sig oftare ha fått informationen hemskickad och åldersgruppen 50 till 64 år genom dagspress. Kvinnorna har i större utsträckning än männen fått information genom vänner. Räknar vi om dessa värden till hela populationen finner vi att 6 procent fått information om den kommunala rådgivningen i tidningen och 4 procent genom information i brevlådan.

Diagram 14 Hur fick du kännedom om att din kommun tillhandahåller energi- och klimatrådgivning? (Procent av dem som känner till att det finns)

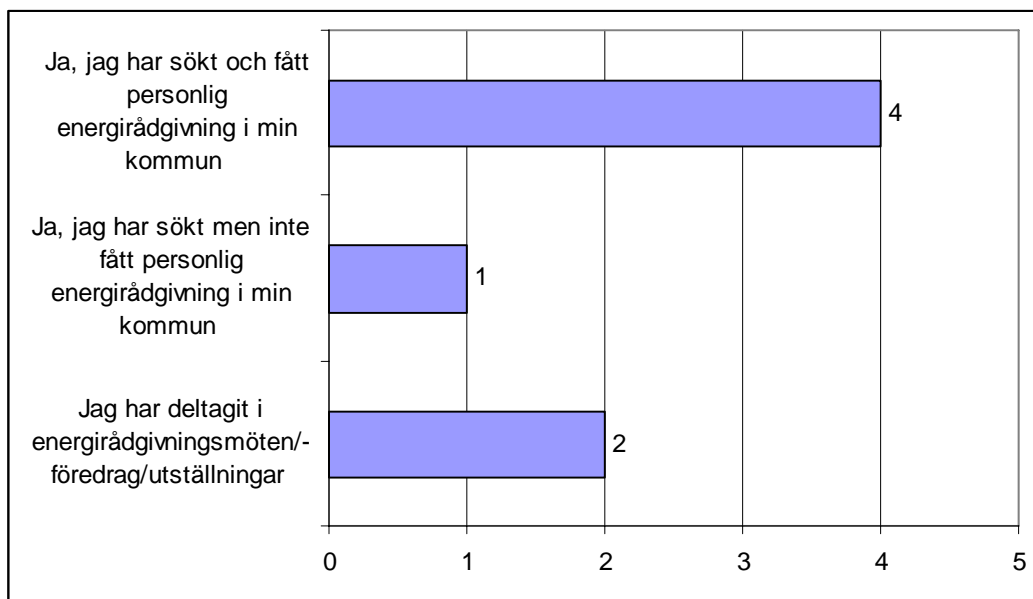

De som sa sig känna till den kommunala rådgivningen fick också svara på om de varit i kontakt med densamma under det senaste året. Totalt svarade 8 procent av dem som kände till verksamheten att de haft någon kontakt. Bara 2 procent av alla intervjuade har varit i kontakt med den kommunala rådgivningen på något sätt. Begränsar vi oss till dem som har sökt och fått personlig rådgivning blir siffran istället 1 procent. Räknar vi om denna procent i vekluga tal skulle vi hamna på att

cirka 80 000 personer fått personlig hjälp av sin kommunala rådgivare det senaste året. Detta skulle ge drygt 275 rådgivningar per kommun. Den statistiska felmarginalen ligger här på ± 1 procent så vi kan tänka oss att den verkliga nivån skulle kunna vara dubbelt så stor.

Med tanke på att bara hälften av de kommunala rådgivarna ägnar mer än 40 procent av sin tjänst åt rådgivning och vi långt ifrån har en heltids rådgivare per kommun så verkar siffran som visar på upp till 2,5 rådgivningar per kommun och dag orimlig. Då mycket av arbetstiden för den kommunala rådgivaren ägnas åt olika typer av aktiviteter ofta i samarbete med andra aktörer och samtidigt en viktig del av informationsflödet går via webbplatsen rekommenderar vi att frågan förändras till nästa år. Först och främst bör en fråga om besök på energi- och klimatrådgivarens webbplats läggas till och sedan bör frågan om möten, föredrag och utställningar göras mer allmän. Det senare eftersom det inte är självklar för den svarande vem som står bakom en utställning.

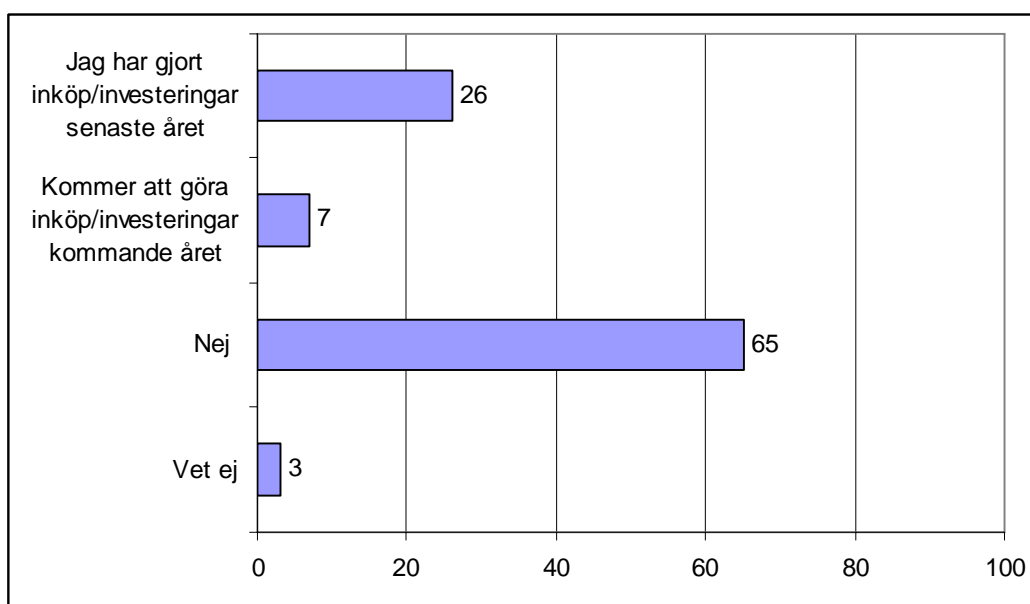
Diagram 15 Har du eller någon i ditt hushåll sökt och/eller fått någon typ av energi- och klimatrådgivning från din kommun under de senaste 12 månaderna? (Procent av dem som känner till den kommunala energi- och klimatrådgivningen)

6 Energibesparande åtgärder

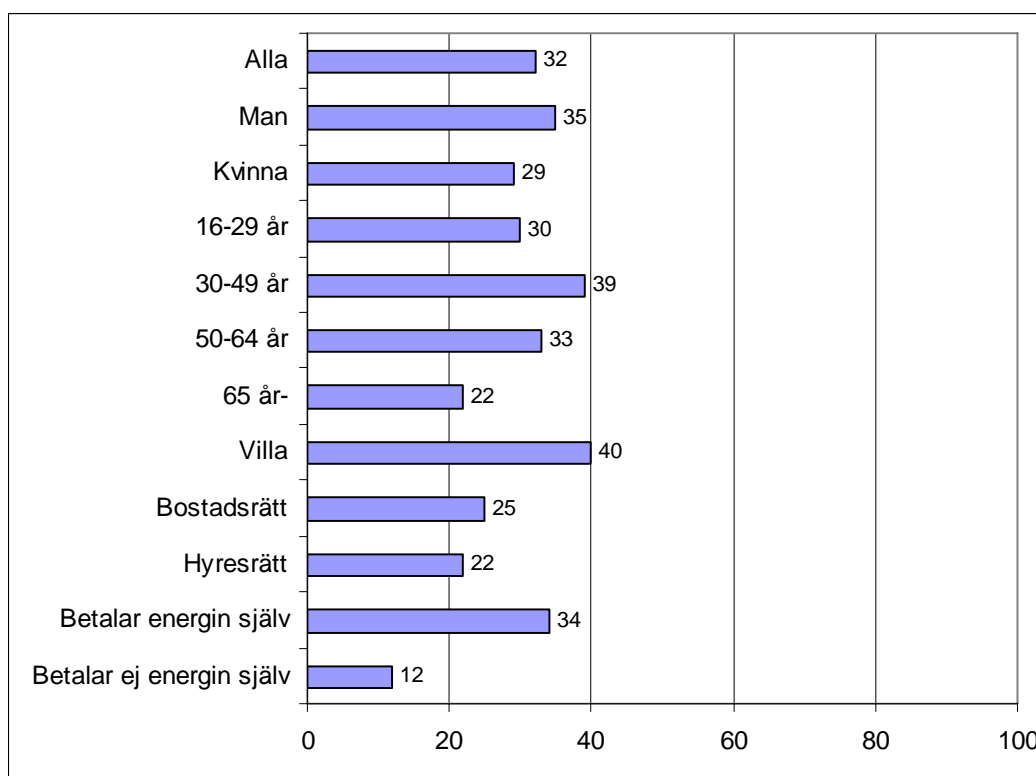
Var fjärde intervjuad, 26 procent, säger sig ha gjort en investering eller ett inköp under det senaste året i syfte att spara energi. Ytterligare 7 procent säger sig planera sådana inköp under det kommande året.

Diagram 16 Har du det senaste året gjort några inköp/investeringar för att spara energi, eller planerar du att göra det under året som kommer? (Procent)

Investeringsviljan är störst i åldersgruppen 30 till 64 år. I denna grupp har 29 procent investerat och 8 procent kommer att göra det. Lägst är den, inte oväntat, bland de äldsta där 16 har och 6 procent kommer att investera i energibesparing. Bland dem som bor i villa säger sig 40 procent har gjort investeringar eller inköp eller planera att göra det. I diagrammet ser vi också betydelsen av att själv svara för energikostnaderna. I den gruppen där de är inbakade i hyran säger bara 12 procent att de har investerat i energibesparing eller har för avsikt att göra det.

Diagram 17 Har du det senaste året gjort några inköp/investerings för att spara energi, eller planerar du att göra det under året som kommer? (Procent som antingen har investerat eller kommer att investera)

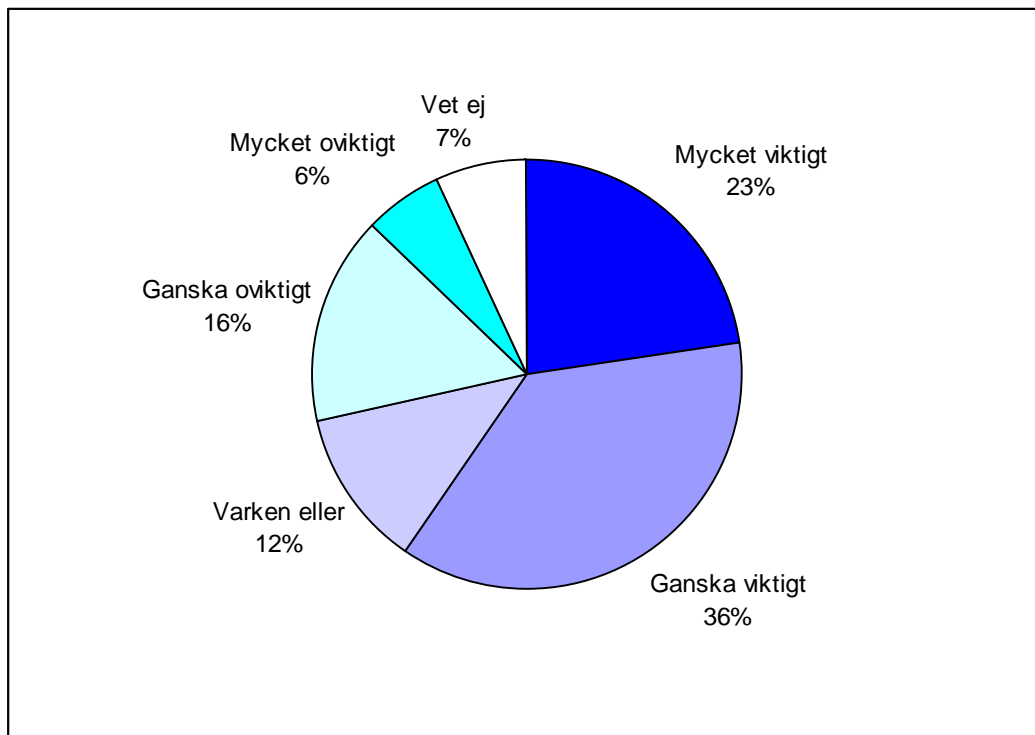

I tidigare undersökningar har alla som investerat eller planerat att investera fått en fråga om i vilken utsträckning informationen från den kommunala rådgivaren haft för deras investeringar. Märkligt nog är det mångdubbelt fler som säger att de haft nytta av informationen från den kommunala rådgivaren än vad som fått någon information därifrån. I år begränsade vi frågandet till dem som haft kontakt och samtidigt gjort investeringar vilket gör att enbart 7 personer kunnat besvara frågan. Det vanligaste svaret bland dessa personer är att det inte haft någon betydelse.

7 Attityden till kommunal energi- och klimatrådgivning

En majoritet av de intervjuade är positiva till kommunal rådgivning och tycker att det är mycket eller ganska viktigt att den finns.

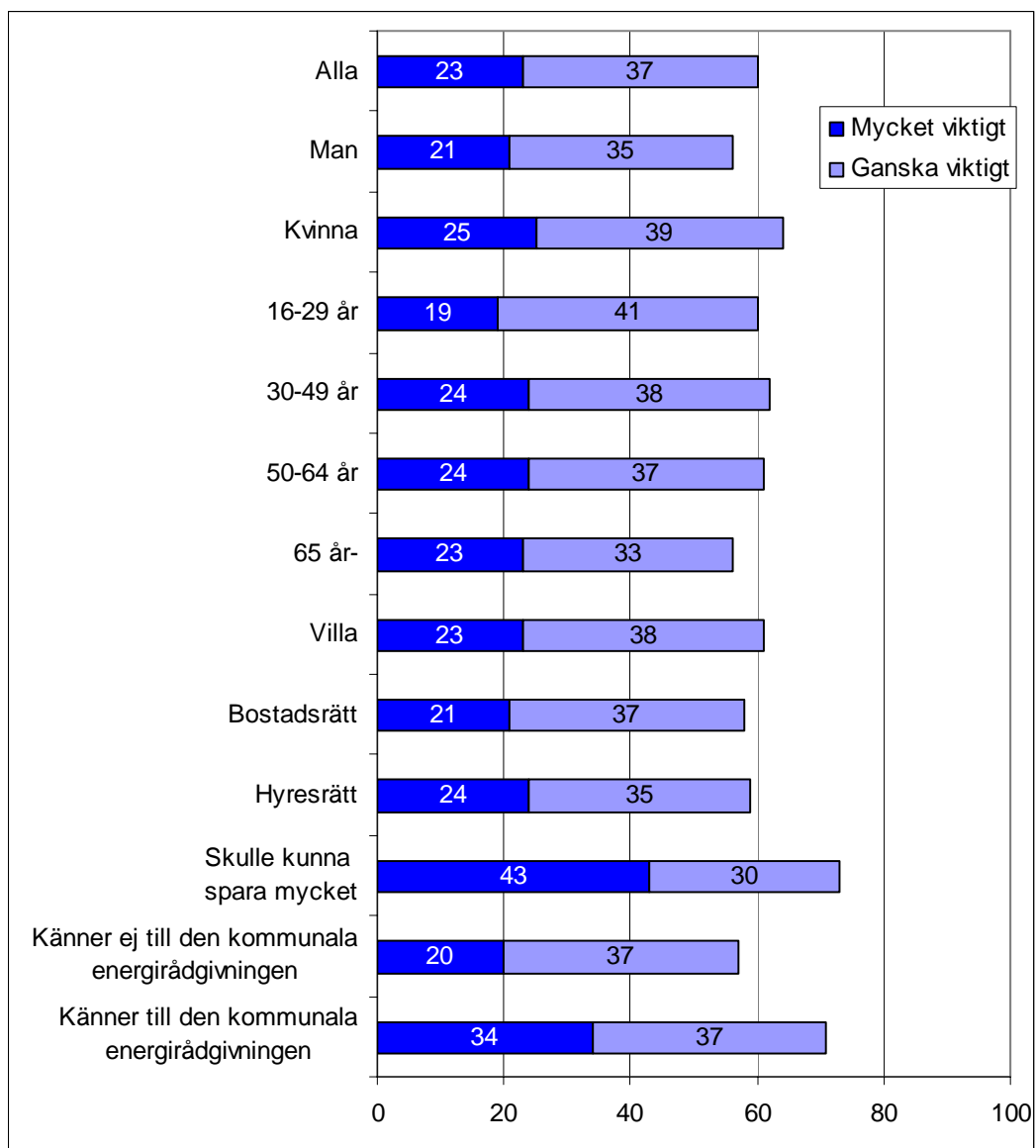
Diagram 18 Hur viktigt är det för dig att det finns kommunal energi- och klimatrådgivning, dvs någonstans dit du kan vända dig för att få råd och hjälp i energifrågor och energisparande, i din kommun? (Procent)

De yngre är lite mer positiva än de äldre. En grupp som också är lite mer positiva är de som säger att de kan spara mycket mer på energin. I övrigt är det små variationer mellan olika grupper.

Intressant att notera är att även i gruppen som säger att de inte känner till om den egna kommunen har rådgivning är det 57 procent som säger att mycket eller ganska viktigt att en sådan verksamhet finns.

Diagram 19 Hur viktigt är det för dig att det finns kommunal energi- och klimatrådgivning, dvs någonstans dit du kan vända dig för att få råd och hjälp i energifrågor och energisparande, i din kommun?(Procent)

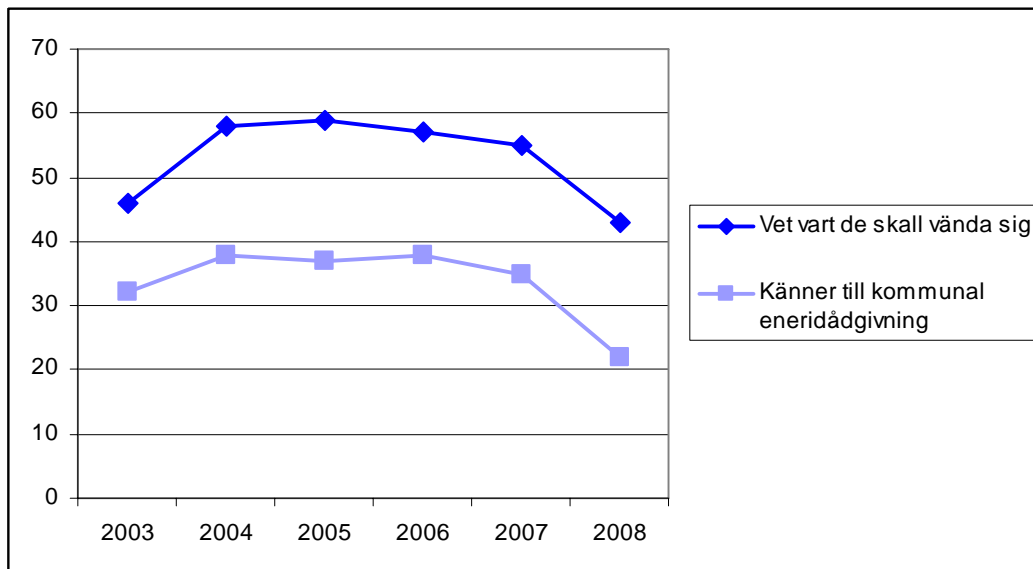

8 Jämförelse med tidigare undersökningar

Då metoden att ta fram ett urval skiljer sig något från föregående år bör jämförelser med tidigare undersökningar genomföras med viss försiktighet. Vi hävdar emellertid att den valda metoden ger den mest rättvisande och representativa bilden av befolkningens kännedom och åsikter. Se bilaga 1 för ett djupare resonemang.

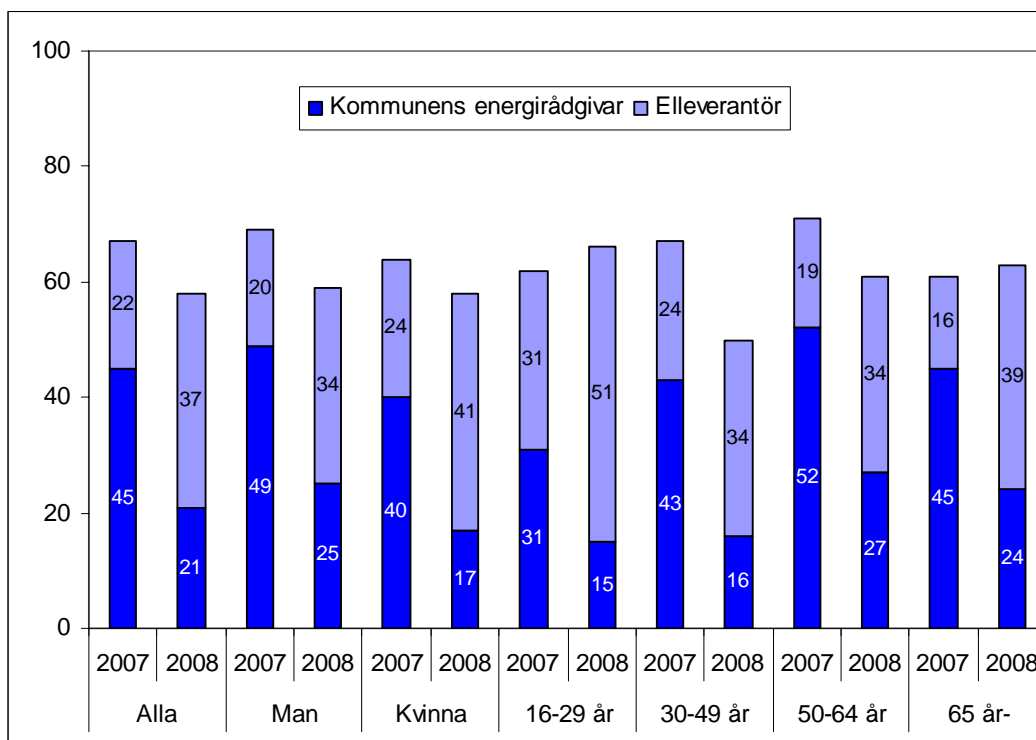
Vissa saker i jämförelsen tyder dock på en minskad kännedom om den kommunala rådgivningen. Nivåerna på hur många som vet vart man skall vända sig och hur många som känner till är mycket beroende på insamlingsmetod där emot så borde relationen mellan dem vara densamma. Det föregående året så har det varit ungefär 1,5 gånger så många som vet vart de skall vända sig som det är som känner till den kommunala rådgivaren. I årets undersökning är det dubbelt så många.

Diagram 20 Andel som vid de årliga mätningarna svarat att de vet vart de skall vända sig för energi- och klimatrådgivning samt andel som känner till de kommunala energi- och klimatrådgivarna. (Procent)

Ett annat sätt där det skulle kunna vara ett trendbrott är att det vi årets undersökning, till skillnad från tidigare år, är fler som säger att de skulle vända sig till den egna elleverantören eller det lokala energibolaget för att få energiråd. Detta är mycket tydligare bland de yngsta och kvinnorna och förändringen är så kraftig att det tyder på att en svängning håller på att ske i skuggan av elbolagens massiva TV-reklamen.

Diagram 21Vart vänder du dig om du vill ha råd och tips angående uppvärmning av bostaden och energisparande? (Procent av dem som vet vart de skall vända sig)

Bilaga 1 – Resonemang kring metodval

Då resultaten i årets undersökning avvek på ett signifikant sätt från resultaten de senaste fyra åren gjorde Linfab en genomgång av den tidigare undersökningsmetoden. Jämförelser gjordes främst med förra årets undersökning genomförd av Demoskop då vi haft tillgång till denna rapport i sin helhet.

Metoden i sig är inte redovisad i förra årets rapport men där hänvisas till att den skall vara genomförd inom ramen för Demoskops omnibusundersökning. Denna beskrivs delvis på Demoskops webbplats och beskrivs och analyseras i Rapporten Svenska Partibarometrar – En dokumentation Av Sören Holmberg och Olof Pettersson på uppdrag av SNS 2008. Syftet med den rapporten är att gå igenom undersökningsmetoden hos olika företag som genomför partisympatiundersökningar, bland annat Demoskop, Sifo och Temo. Rapporten baserar sig på enkäter med de olika undersökningsföretagen och beträffande Demoskops insamling kan vi läsa följande svar från företagets VD Anders Lindholm:

”Undersökningen görs genom telefonintervjuer till telefoner med fasta abonnemang. (De som endast har mobiltelefon ingår således inte urvalet. Det är uppenbart att detta är ett växande problem genom att främst yngre i allt större utsträckning väljer att enbart ha mobiltelefon. Vi har konstaterat att det nu är möjligt att köpa urval av mobilnummer från samtliga operatörer, vilket är ett första steg för att vi även ska inkludera mobilabonnemang i urvalet. Här måste dock hänsyn tas till dels geografisk täckning och dels att fördelningen av mobiltelefoner är ojämn, somliga har ingen mobiltelefon, medan andra har flera. Sannolikt kommer vi framgent att behöva kombinera urval av fasta och mobila telefoner och skapa nya vägningsmodeller som tar hänsyn till de urvalsproblematiken. Om detta inte är framkomligt så är befolkningsregistret en möjlig utgångspunkt. Vår avsikt är att under det närmaste året bedöma och analysera de möjligheter som står till buds.) ”

”Urvalet är ett telefonnummerurval som är rikstäckande. Urvalet dras av Demoskop som ett tvåstegsurval: 1. Ett slumpmässigt urval av abonnerade telefonnummer. För att få en korrekt spridning över landet har riket delats upp i 20 homogena områden. Urvalet är proportionellt stratifierat över dessa områden. Dessa telefonnummer används därefter för att generera nya telefonnummer. På detta sätt skapas ett representativt urval telefonnummer där listade och hemliga telefonnummer ingår med korrekt sannolikhet. ”.

Vi kan alltså här konstatera flera viktiga skillnader i Linfabs metod kontra Demoskops. Linfab baserar sitt urval på person, det vill säga alla personer folkbokförda i Sverige har samma möjlighet att komma med i urvalet. Dessutom exkluderar vi inte personer som enbart har mobiltelefonnummer. Linfab missar visserligen personer som har hemligt fast abonnemang och samtidigt saknar mobilnummer vilket kan antas vara en mindre del av befolkningen. Vidare kan vi läsa i Demoskops egen beskrivning:

”Med hjälp av en slumpmekanism väljs en av de hushållsmedlemmar som stadigvarande bor i hushållet. Om vald person inte är anträffbar vid detta tillfälle återkommer vi senare för intervju. Om det blir ej svar vid 6 tillfällen, tas numret bort. ”

”Datainsamlingen görs under 7 – 8 dagar. Urval som är avtalade tider och ej svar flyttas med till nästa undersökningsperiod. Detta sänker sannolikt svarsfrekvensen något men ökar möjligheterna att få med svärkontaktade personer. ”

*”Ej kontakt 487 (bokade, pröva tid + upptaget)
Vägran 1067
Svarsfrekvensen cirka 40%. ”*

Vi ser här ytterligare en rad skillnader i metod varav det viktigaste torde vara den låga svarsfrekvens som Demoskop uppnår genom sin insamlingsmetod. Med enbart 40 procents svarsfrekvens, en urvalsmetod som baserar sig på hushåll istället för person samt datainsamling som ger fler svar från personer som vistas oftare i hemmet blir inte den insamlade datan representativ för den så kallade målpopulationen. För att råda bot på detta viktas Demoskop sin data i efterhand enligt följande:

”Demoskop väger resultaten med avseende på kön, ålder, hushållsstorlek och utbildningsnivå.

Viktningen i efterhand gör att resultaten på ett riktigt sätt återspeglar de verkliga förhållandena i målpopulationen. Som exempel på detta kan vi ta andelen personer som var 65 år och äldre. Bland dem som svarat i Demoskops undersökning 2003 var 25 procent i denna ålderskategori. Deras svar viktas sedan ner på så sätt att de kommer att motsvara 22 procent, vilket är den verkliga befolkningssiffran.

Denna åtgärd kan vara tillräcklig då det undersökta fenomenet inte samvarierar med faktorer som påverkas av den låga svarsfrekvensen och det faktum att när det inte går att få till stånd en intervju så ersätts den sökta personen med en ny.

Som tidigare nämnts har vi inte kunnat gå igenom och jämföra metoderna för samtliga tidigare undersökningar men, under förutsättning att de ingått i

omnibussundersökningar som baserats på telefonnummerurval så bör avvikelserna vara densamma. Huvudproblemen kan sammanfattas enligt följande:

- Att inte ta med personer som enbart har mobilabonnemang. Enligt Post & Telestyrelsen saknar 27 procent av de hushåll där ingen är över 26 år fast telefonabonnemang.
- Bara begränsade uppringningsförsök under en kort undersökningsperiod görs vilket får till följd att personer som är hemma i mindre utsträckning blir underrepresenterade.
- Den låga svarsfrekvensen som inte kan antas vara slumpmässig utan korrelerade med tillgänglig tid med mera.

Sammantaget kan antas att samtliga dessa punkter ovan påverkar undersökningsresultatet med avseende på huvudfrågorna om man vet var man skall vända sig för energi- och klimatrådgivning och kännedom om den kommunala energirådgivningen.

Vårt mål – en smartare energianvändning

Energimyndigheten är en statlig myndighet som arbetar för ett tryggt, miljövänligt och effektivt energisystem. Genom internationellt samarbete och engagemang kan vi bidra till att nå klimatmålen.

Myndigheten finansierar forskning och utveckling av ny energiteknik. Vi går aktivt in med stöd till affärsidéer och innovationer som kan leda till nya företag.

Vi visar också svenska hushåll och företag vägen till en smartare energianvändning.

Alla rapporter från Energimyndigheten finns tillgängliga på myndighetens webbplats www.energimyndigheten.se

